

MAGYAR
K U R I R

M D C C C V I I I - dik

E S Z T E N D Ő R E.

Dr. Decsy Sámuel

és
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pántzél Dániel

által.

I. Fertály Esztendő.

Bétsben 1808.

H. 140

Nro. 1.

A' FELS. AUSTR CSÁSZAR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Indúlt Bétsből, Pénteken Januárus 1-ső napján,
1807-ik. esztendőben.

B é t s.

Felséges Urunknak e. h. 6-kán tartatandó menyegzőjének fényes innep napja, negyed nappal annak előtte már el kezdődik. Ezen a' napon Csász. Kir. Fő Udvarnok mester Trautmansdorf az Eő Felsége nevében, rendkívül való Követ főveljövendőbéli kedves párjának édes Anyához Mária Beatrix Fő Herczeg Aszszonyhoz, néhai Ferdinand Austriai Fő Herczeg özvegyéhez fog menni, és az ő Csász. Kir. Felsége nevében az ifjú fő Herczeg aszszonyt feleségül ki kérni. A' Herczeg aszszonytól adattatandó választ onnan ő Felségének meg viszi, és az audientziás házban

Özve gyüllendő Uraságnak ki jelenti. Ekkor mindjárt betsülletből való strázsák küldetnek a' Csász. Kir. testörző Nemes seregektől a' Felséges Menyaszszony őrizetére. Januarius 6-kán ú. m. az ő Felsége mennyegzőjére rendeltetett napon a' Csász. Kir. Nemes testörző seregek gála köntöseikbe fel öltözve, és 10. hat lovas udvari hintó a' Felséges Menyaszszony lakó palotájába mennek. A' 4 első hintókban, mindenikben 4 első rangú Csász. Kir. Kamarás Urak ülnek, a' következő 4 hintókban két két Status Ministerék; a' 9-ik hintó az özvegy fő Herczeg Asszony, 's ennek udvari Fő mesternéje számára, a' 10-ik és utolsó leg pompásabb udvari hintó pedig a' Felséges Menyaszszony számára vannak rendeltetve. Ebben az utolsóban fognak az ifjú Herczeg Asszony kísérésére ki rendeltetett fő rangú személyek, úgymint Eszterházy és Lichtenstein Herczegek ülni. Elfivéli 6 órakor a' Felséges Menyaszszony palotájától ezen udvari hintók el indulván, a' Minorita templom piattzán, az Urak uttzáján, a' Michaeliták és József piatzainn, világító szövetnekek mellett a' paradirozó katonaság rendjei közt, a' Sz. Agoston rendjén lévő Szerzeteseknek templomához mennek, a' hol a' Felséges Menyaszszony a' hintóról le vétetvén a' templomba bé fog vezetetni és kísértetni. — Ezen igen fényes innepről annak idejében, ha élünk és a' menyegzői tzeremoniát magunk is láthatjuk, bővebben fogjuk a' Magy. Kurir. Erd Olvasóit tudósítani.

A' Cs. Kir. várban néhány szobák szépen ki tsinosittatnak, kétség kívül Fels. Urunk kedves testvér öttének a' Würzburgi nagy Herczegnek

számárá, a' ki a' mint hallatik maga is jelen akár Jenni Fels. Urunk mennyegzőjén. — Albert Kir. Herczeg maga palotájában azt az igen fényesen fel készített szalát, melyben a' Felséges párnak tiszteletére nagy vendégséget adni szándékozik, próba gyanánt már egyszer szépen kivilágosította. —

A' Bétsi Politzia Katonaságnak előbbi régi süvegjei helyett uj sisak süvegek adattattak, melyek csak abban különböznek a' regularis katona-ság sisakjaitól, hogy homlokaikon felül czimer helyett F. és I. betűkkel ékesítetnek.

A' tudós világ előtt tudos írásai által magát igen nevezeteffé tett Stael-Holstein Affzony-ság, néhai Francia Financziális híres Ministernek Neckernek a' leánya, Genevából néhány napokkal ennek előtte ide jövé, egy ideig itt maradni szándékozik.

Magyar Ország.

Kassáról, Decemb. 18-ik napján. A' hofz-fzas és tartós őszi idő után, nállunk is bé következett a' tél, és Izépen kezd tartani. Az életszükségeire tartozó dolgok, ki vévén a' bort, nem óltsódnak. A' bor igen óltsó. Igaz, hogy ez idén sok bór vólt, hanem az is igaz, hogy sok rossz bor is van. Van jó is, de ez sokkal kevesebb mint a' rossz. Az élet, mint a' búza, gabona nem akar a' piatzokon óltsodni. A' buzának köble (2 Posonyi mérő) 15 16 17 Vonás forinton, a' gabona vagy rozs 10 11 12. V. forinton megyen, a' zab 6 rh. forinton, az árpa 8. 9. 10 forinton; a' főzelék is drágább mint tavaly vólt. — A' mi vi-

dékünkön sok éjjeli erőszakos tolvajságok esnek, hanem nagyobbára kezdik a' gaz embereket kézre keríteni.

Mennyire el hatalmázott legyen e' világon a' gonoszság, a' következő két példából kitet-
szik.

Sopronban a' közelebb múlt December 17-ik napján, estli 8 óra után, egy esméretlen ember Walburge Montelabate özvegy Grófné született Viczay Grófné szállására bélopódván, a' konyha ajaján bé kopogtatott, mellyet a' szolgáló leány felnyitván, azt három élő hegyes törével úgy meg szúrta, hogy egyszeribe meg holt. A' konyhából az előszobába menvén, a' Grófné társaságbéli affzonyával hasonlóképen hánt, de az meg nem holt mingyárt; onnan a' Grófné szobájába rohanván, midőn ez egy melleleg való szobába futni akart volna, de az ajtót fel nem nyithatta, azon hét szúrást ejtett. Az alatt a' Grófné társaságbéli affzonya magát fel eszmélvén, halálos sebeivel a' gradison lement, lármát ütött, és mindan házbéli lakosokat öfve kiáltott; de a' gyilkos el tüvén, őtet kézre nem kerithették. A' Grófné és a' szolgáló leány mingyárt meg holtak, hanem a' Grófné társaságbéli affzonya a' következett napon, reggeli hat órakor múlt ki e' világból. — Midőn a' háromnak holt teste felnyitattván, azon hólnap 19 ikén el temették.

Tek. Pest Vármegyében, Pécel mellett egy Locsop nevezetű erdőben, a' Bényei Evangélikus Prédikátor néhány halgatóival, a' múlt Dec. 10-ikén fát vágattatván az erdő Csész hazához, két Bényei halgatójával együtt hálásra bément. Midőn

az oldal szobátskában magánosan tsendessen va-
 tsorált volna, egyszeribe lárma esvén a' szomszéd
 szobában, onnan ki ment, és imé a' vele volt Bényei két embert négy kondás balta fokkal a' földre le verte, és midőn őtet is meg sajdították volna, sok teremtetével meg támadták, 's hajon fogva a' szobából ki hurczolták, sem egyházi rangjára, sem kéreseire semmit nem ügyelvén. A' szegény Pap ezen veszedelmes környülállásai közt is jelen lévén magának, midőn a' szoba ajtaján ki hurczoltatott volna, a' Csösznek szegen függő töltött puskáját le kapta, és az őtet üllőkén fogva vonó kondást úgy oldalba lötte, hogy mingyárt szörnyű halált holt, a' másikat pedig a' puska agyával agyon verte, a' harmadikat és negyediket a' puska tsőjével széllyel űzte, és a' fent említett erdőbe futván, a' hol több Bényei halgatói tüzeltek, nékiek a' rajta történt dolgot meg beszélte, és kérte, hogy az őtet bizonyossan nyomozó kondásokra vigyázzának, másként őtet meg ölik. Ezeket tehát, a' kik a' szegény Prédikátort a' tűznél keresték, az ott volt Bényei emberek körül fogták, agyba fejbe verték, és meg kötözve a' Csösz házába vitték és zártak; de ezek a' gonosz emberek az onnan való ki menetelre módot találván, onnan el szöktek, a' két agyon vert kanász pedig onnan Péczelre vitetvén ott el temetették. Ezen szerentsétlen történetben a' Bényei Prédikátor jutalmat érdemlene.

D a n i a O r f z á g.

A' 6-ik Decemberi Koppenhágai tudósítások szerént, a' Fels. Svéciai Király Helsingborgot a'

hol néhány hónapoktól fogva mulatott, oda hagyván, Stokholmba vissza ment, és a' jelenvaló szoros környülállásokra nézve az Ország Kärjait és Rendjeit öfve gyűjteni, 's velek azon tanátskoznikiván, méllyik részre volna jobb hajlani, az Oroszokéra, vagy az Anglusokéra? A' Svécia Országi kereskedők esedező levelet nyújtottak bé a' Királynak, mellyben Eő Felségét arra kérték, hogy Európának jelenvaló kétséges ki menetelü dolgai-ba magát ne avassa, hanem inkább engedje Országát továbbra is békeességben élni; masként egy két esztendő alatt meg birhatatlan inségbe esik Svécia Ország, nemcsak a' külső nemzetekkel való kereskedésére, hanem a' tapláló cledelekre nézve is, a' mennyiben életet más nemzetektől kész pénzen venni kéntelenítettének.

Azok közzül az Anglus kereskedő hajók közzül, a' mellyek az Orosz kikötő helyeket, az Oroszok és Anglusok közt véletlenül támadt háború miatt nyakra före oda hagyni kéntelenitettek, sokat el rablottak a' Zelandiai és Norvégiai kapzsi hajók, úgy hogy November hónap közepéig 40-nél többre ment az illy el raboltatott Anglus hajóknak a' Izama. A' Dania Ország lakosi olly nagy hazafiu buzgóságot mutatnak hazájok, és a' Dániai korona örökös herczeg eránt, hogy az Anglia ellen való háborúnak folytatására készek minden ingó 's ingatlan jószágokat fel áldozni. Ennek már sokan szembe ötlő példáját adták. — A' Helsingöri lakosok mások felett nagyon meg különböztették magokat, és az ő kapzsi hajóik leg szerentséesebbek az Anglus hajóknak el rablásokban.

A' Dániai lakosok forró hazafiúi buzgósaágoknak nem utolsó tanúbizonysága a' következő: Hajós Kapitány J e s s e n azt a' két linea hajót, a' melly az Anglus hajóseregnek Koppenhága alatt való mulatásakor a' Helsingöri kikötőhelyben hátorságban volt, haza akarván vinni, útnak lett indulása előtt, az alattavaló hajós legényeket és katonákat öfzve hivatván, szándékat eleikbe terjesztette. és világosan ki mondotta, hogy akarmennyi ellenséges hajó bukkanjon rája, azokkal meg ütközni kész lesz, és ha a' szerentse néki nem szolgálna, a' hajókon lévő puska poros kamarát fel gyújtya, 's magát hajóival együtt a' levegő égbe vetteti inkább, mint az ellenségnek rahája legyen. Az ő kormánya alatt volt hajós legények és katonák hasonló hazafiúi buzgóságtól lelkesítettvén, magokat arra ajánlották, hogy készek lesznek szerentsejének vagy szerentsejének sorsosi lenni. A' két linea hajót minden veszedelem nélkül haza vitték.

Koppenhága b ó l, Decemb. 8 dikán. A' Fels. Orosz Császár olly értelmű levelet küldött a' Svéciai Királynak, melly szerént ez a' Fejedelem kéntelen lesz, vagy az Anglusok mellől el állani, vagy az Orosz Császár és Dániai Király ellen fegyvert fogni. Ezen esetben Svéciai Országát is könnyen el veszthetné.

Portugallia Ország.

A' Párisi M o n i t ö r-nek, az az, officialis újság leveleknek 14-ik Decembéri darabjában illyen fontos hir és dolog olvastatik: „Az egyesült Frantzia Császári és Spanyol Királyi Amádiának fő

vezérje Marsal Junot az ide való fő Kormányzókat arról tudósítja, hogy a Portugalliai Regensnek a Brazíliai Herczegnek értésére esvén az, hogy az egyesült Fr. és Spanyol hadi seregek Portugalliának határain által mentek volna, azonnal, tudniillik a múlt Novemb. 29-ik napján, a Királyi familiával és minden kintsével együtt hajókraült, és Braziliába ment, Generál Junot pedig mindjárt a következő napon Lisszabona városába bé marsirozott, és jó szível fogadtatott az oda való lakosoktól, a kik olly nagyszendefféghen és bizodalommal voltak a Frantziákhöz, hogy áruló bóltjaikat sem zárták bé előttök. — Américának 1498 ik esztendőben lett fel találtatása után az Európai uralkodó Fejedelmek közül ez a Portugalliai Regens az első, a ki Európai birodalmát el hagyván Amerikában telepedett le.

Lisszabonából lett el utazása előtt egy hirdetményt adott ki, mellynek vége tájján ekként biztatta az Ország lakosait: En, úgy mond, addig, míg a közönséges békeffég meg készülne, az Atlanticumi tengeren túl való örökségembe Braziliába megyek által. — Novemb. 22-ik napján Anglus Admirál Sir Sidne y Smith a kormányára bizatott eskáderrel, az az, kis hajósczeggel a Tagus folyó viz előtt meg jelenvén ő is egy hirdetményt küldött a Portugalliai lakosokhoz; mellyben arra serkengette őket, hogy az oda bé menendő Franczia és Spanyol egyesült armadiának állyanak ellent, hotsalsák bé útet a Lisszabonai kikötőhelybe, és legyenek nékie az ellenségnek onnan leendő kiverettetetésében segítségére s. a. t. De semmit sem ügyelvén a lakosok ezen

hirdetményre, nemcsak ellent nem állottak a' Fr. és Spanyol egyesült armádiának, sőt inkább a' mint fellyebb megjegyzettük, azt igenszívessen fogadták. Sir Sidney Smith Anglus Admirálnak értesése esvén e' dolog, a' T gus torka eleibe vigyázó hajókat állított ki, a' mellyek semmi nemzetbeli hajókat sem onnan ki, sem oda-bé nem bocsátanak. Azt is olvassuk azokból az újságlevelekből, a' mellyek a' Portugalliai Regensnek Braziliába lett bújdosásáról emlékeznek, hogy a' nevezett Anglus Admirál azon alkalmatossággal az Estremadurai tartományban fekvő P e n i c h e nevű erős kastélyt is elfoglaltatta, melly 12 mértföldre van Lisszabonától, és az Atlanticumi tengerben ezt 2-ik Gibraltárnak lehet tartani.

Marsal J n n o t is egy hirdetményt intézett Alcantarából a' Portugalliai lakosokhoz, mellynek rövid foglalatja a' következőkből áll: „Minekutánna a' Regens Herczeg Anglia ellen hadat indított volna: szükségesképen meg kell a' Frantzia és Portugallia Országok közt való ellenségeskedésnek szűnni. Arra való nézve a' Fr. Armadia nem úgy mint ellenség, hanem mint Portugalliának az Anglusok ellen való védelmezője marsirozik ezen Országba bé. Hízeltetik is avval magának, hogy Portugalliának lakosi úgy fogják a' Frantzia katonákat fogadni mint barátjaikat és frigyeseiket; hogy az azoknak tapláltatásokra szükséges magazinumokat meg töltik, és azon fognak igyekezni, hogy a' két nemzet közt való szoros egyességet, baratságot, és tsendességet fenn tarthassák.“

Ezen hirdetménynek vége felé Marsal Ju-

not magát arra kötelezi, hogy ő a' kormánya alatt lévő hadi népet szoros fenyítékben fogja tartani; de hogy ő is meg kívánja, hogy a' lakosok is tsendeffen viseljék és minden alattomban 's nyilván való hosszúságtételtől ójják magokat, semmi izetlenségre és veszekedésre ne szolgáltatassanak alkalmatosságot, a' mellynek rájuk nézve rossz következtetési lehetnének.

Egy Párisi Zsurnál azt írja, hogy a' Portugalliai Regens Herczeggel együtt, sok nevezetes és fő emberek emigráltak volna hazájokból, nevezetes és fő emberek emigráltak hazájokból, nevezetesen Cadaval herczeg Marquis Pomba és Aranjó Status Minister. — A' Portugalliai hajósereget is el vitte a' Regens herczeg Braziliába. — A' Journal de l'Empire nevezetű Párisi Zsurnál azt írja, hogy Marsal Junot a' Frantzia Ármádia első Osztályának vezérjét Delaborde Generált tette Lisszabona városának és az ott lévő Portugalliai hadi népnek fő Commendánsává. Illy szomorú kimenetele lőn Portugallia Angliával való szoros szövetségének.

Olasz Ország.

Rómából, December 2-ik napján. A' múlt Nov. 28-kán I. József Napoleon Nápolyi Országai Király, itten keresztül utazván Velenczébe, testvér öttse Bonaparte Lucian Senator Albánóig eleibe ment, és Ponteig kísírte őtet, a' hol bútsút vévén egymástól, ez ide vissza tért. Edes Annyoknak és testvér bátyjának József Nápolyi Királynak közbenvetések által, Napoleon Császár testvér öttsehez Bonaparte Lucianhoz

meg engeszteltetett, és a' mint a' jelenvaló környüállásokból sajditani lehet, ő is Olasz Országi Király fog lenni.

Livornóból Decemb. 11-ik napján. Éppen most tétetett itten közönségeslé egy hirdetmény, melly által a' Hetruriai Ország a' Francia Császárnak adattatik által. Florencziában közönségesen azt tartják, hogy a' Hetruriai Királynak és igazgató királynénak Portugallia Ország adattatna örökségül. A' Hetruriában meg változott kormányfők nem csak semmi békételenséget nem gerjesztett a' lakosokban; sőt inkább minden meg lévén arról győzöttetve, hogy Napoleon Császár az Angliával való háborúságnak végződése után, a' tengeri kereskedési virágoztatni fogja, ez a' gondolat és reménység mindenekben örömet gerjesztett.

Florencziából Decemb. 10-ik napján. — Tegnap következő reménytelen de igen fontos hirdetmény adattatott itten ki: Károly Lajos Spanyol Országi Infáns és Hetruriai Király etc.'s helyette Mária Ludovica Spanyol Országi Infánsné, Hetruriai uralkodó Királyné, s a. t. Mint-hogy a' Fels. Francia Császár és Olasz Országi Király közt egy részről, más részről pedig Eő Catholica Felsége a' Spanyol Király közt kötött meg egyezés szerént, minékünk Hetruria Ország helyett más Statusok rendezettek: mi eddig való Hetruriai Országunkat le tesszük, s annál fogva a' Toskánai nemzetet minden esküvésék és Kir. fzemélyünk eránt való köteleffégek alól fel oldozzuk. Mindazáltal lehetetlen minékünk szeretett jobbágainktól addig meg válni, mig erántok ve-

ló háladatosságunkat közönségesen ki nem jelentjük. Az ő töllök való el válásunk miatt bennünk származott fájdalmat ez az egy enyhíti, hogy a' Toskáni pallérozott lakosok egy oly nagy Fejedelem szerentsés birodalma alá esnek, a' ki minden hérosi virtusokkal fel van ékesítettve, és a' ki a' maga alatta valóinak hőldogságokat minden úton módon öregbiteni kívánja

A' Királynénak és Kir. Familiának Decemb. 12-ik napján Florencziából lett el menetele után Napoleon Császár Adjutánsa Osztyalos Generál Reille Hetruria Országot Felsőges Ura nevében által vette, és mindjárt akkor egynéhány ezer főből álló fegyveres nép bé is marsirozott azon városba. A' mit néhány Hetruriai Országgal határos Statusokról, és az azokban történendő változásokról néhány külföldi újság levelek szólnak, a' még most mind bizonytalan, és a' jövődős idő mutathatja meg annak valóságát. — A' Livornói kikötőhelyben, és azon városnak kapuin és tornyain, Decemb. 8-ik napjától fogva Francia czi mer és vitorlák függenek.

Velenzéből, Decemb. 8-ik napján Trevisóba ment Napoleon Császár, a' hol a' helytartóval, az oda való Püspökkel és néhány közönséges hivatalba lévő személyekkel, azon város mivóltáról, és meg jobhittatásáról hosszasan beszélgetett; azután a' most ott fekvő Kovilansky Orosz regementnek tisztjeit audientziára maga eleibe botosította. — Trevisóból Palma-nuovába utazott, a' hol az oda való várat meg szemlélte, a' Generál Serras osztály seregét meg mustrálta; onnan még azon a' napon Udinébe utazott, és

a' következett napon ott is az ott lévő katona őrizetet meg mustrálván, onnan tevább utazván December 15-ik napján, az Olasz Országi Vice-Király, a' Bergi Nagy Herczeg, és a' Neocomiumi Herczeg társaságokban reggeli 4 órakor ismét Majlandba ment. Azon Kir. palotában, mellybe a' Császár bé szállott, a' Vice Királyné fogadta el, kivel egész nyájassággal, és nagy még küiömböztetéssel beszélgetett a' Császár. Negyed nappal annak előtte a' Baváriai Kir. Familia is oda ment. A' Majlandi lakosok minden töllök ki telhető módon kívánnak Napoleon Császárnak tétzteni, és oda lett meg érkezése után két éjjel az egész várost ki világosították.

Északi Német Ország.

A' 7-ik Decembéri Berlieni közönséges levelek így szólak : „Jobban jobban mind hihetelesebbé leszen az a' hir, hogy az itt lévő Fr. seregek a' télen által is itt fognak maradni. Mindazáltal az itt lévő Francia Kormányozó előre avval biztatott bennünket, hogy itt 6700 embernél több őrizeten nem marad, és hogy a' lakosoknak meg könnyebbitésekre, töbnire azok is a' kaszarmákba szállittatnak bé szállásra. Az Albis és Odera folyó vizek közt fekvő tartományokban lévő Francia seregek 34 ezer főből állanak. — A' napnyugoti Pruffzia, és Warsaui Hertzesség közt leendő határoknak meg határoztatások a' jövő tavaszra halasztodtak. — A' Fels. Pruffziai Király és Kir. familia Mémelből Elbingába ment által.

Másodszori Hiradás.

A' gyermekeknek és ifjaknak gyenge korokban való jó nevelések, az az, egyetlen egy jó esz-

köz, mely őket keresztény kötelességeknek szoros meg tartására, tulajdon boldogságnak keresésére, az emberi társaságokban való okos magok viselésére, magoknak másokkal való kedveltetésekre, egy szóval, mind jelenvaló, mind jövőbeli boldogságoknak eszközlésére alkalmasokká teheti. Azért is minden igaz szívű, s magzatjait szivek szerént szerető szüléknek szoros kötelességekben áll, mind két nemen lévő gyermekeiknek olly nevelést adni, vagy ha értekek engedi, mások által adattatni, a' millyent a' természet szentesges törvényei tőlök kívánnak.

Egy ide való, Magyar eredetű, jó házból származott, s igen pallérozott közép idejű Afzszony személy, a' ki ifju korában maga is jól neveltetett, és idővel más Uri házaknál is a' nevelésben foglalatoskodott. magát arra határozta, hogy z. 3. vagy leg félyebb négy nevendék leánkákat, szállásra, asztalra, és tanításra magához fel végyen, a' kiket a' Német és Francia nyelvekre, a' Vallás sarkalatos czikkelyeire, az erköltsi tudományra, természeti Historiára, írásra, és minden szép nemet ékesítő tudományokra, e' mellett minden afzszonyi tsinos munkákra, nevezetesen varráásra, strikkolásra, himzésre, s több e' félékre szorgalmason taníttson.

Hogy nem pusztá igéretekkel kétségtei a' szüléket, már sokan tapasztalták, de tapasztalom én is, a' ki 8. éftendős egyetlen egy leánykamat gondviselésére, és oktatására bizván, annak mind az erköltsi, mind más gyenge idejéhez való tudományoknak tanulásában tett szép előmenetelét belső meg elégedéssel tapasztalom. — A' kiknek tehát ezen érdemes és pallérozott Afzszonyságra tettzene leány magzatjaitat bizni: méltoztassanak velem, a' Magyar Kurir elsőbb írójával parantsolni, a' feljételeket velek közleni el nem mulatom.

D. D. S.